

Toespraak bij de uitreiking van de Religieuzenprijs

De Konferentie Nederlandse religieuzen heeft u de Religieuzenprijs toegekend. Ik vind het belangrijk een toelichting te geven bij deze toekenning.

Stichters en stichteressen van actieve religieuzen congregaties lieten zich leiden door de nood van mensen, waar de toenmalige samenleving geen antwoord op had. De stichteressen en stichters durfden te vertrouwen op het Leven zelf en durfden vanuit hun bewogenheid om God en mensen te pionieren. In hun omgaan met mensen in nood hadden ze enkel hun aandacht, liefde en zorg waarmee ze mensen tegemoet traden. Van daaruit hebben ze zich ingezet voor vorming en onderwijs, voor zieken, voor mensen met een somatisch of psychische handicap, voor mensen in de marge van de samenleving, voor mensen die voor gek of vreemd werden versleten. Het enige wat de stichters en stichteressen te bieden hadden waren aandacht, liefde en zorg vanuit de diepe ervaring juist in deze mensen God te ontmoeten en recht te doen. Deze bewogenheid om God en om mensen heeft actieve religieuzen nooit los gelaten, ook nu niet.

Vanuit deze bewogenheid om God en mensen heeft de Konferentie Nederlandse Religieuzen de Religieuzenprijs in het leven geroepen. Toen het bestuur van de Konferentie Nederlandse Religieuzen besloten had dit jaar deze Religieuzenprijs toe te kennen aan een persoon of een project in de zorg in wie of waarin deze bewogenheid van religieuzen op een verwante manier aan de orde is heeft de jury u, mevrouw Maartje Romme, voorgedragen om u de prijs toe te kennen omdat u vanuit een bewogenheid om God en mensen het heeft aangedurfd te pionieren, met Joris onderweg te zijn en met hem te zoeken naar een weg uit de verslaving op een moment dat u zelf een goede opleiding achter de rug had en bezig was met het opbouwen van een maatschappelijke carrière. De ontmoeting met Joris, die zwaar verslaafd was, bracht een ommekeer in uw leven. U bekommerde zich om hem zonder te weten waar het u en Joris zou brengen. Uw beider levens raakten meer en meer met elkaar verweven. Het werd een uitputtingsslag die u langs alle mogelijke vormen van hulpverlening hier in Nederland voerde. U raakte teleurgesteld omdat de zorg, de aandacht, de liefde en de spiritualiteit niet voelbaar waren in de hulpverlening. Uiteindelijk komt u Hazelden op het spoor, de meest gerenommeerde verslavingskliniek in Amerika. Na een lange weg met vallen en opstaan is de verslaving onder controle. Over de behandeling in Amerika zegt u: *“De verantwoordelijkheid voor de situatie wordt bij jezelf gelegd, maar zonder moralisme. Je leert je overgeven aan God of aan iets groters dan jezelf en ervaart de bevrijding die dat meebrengt. Stapje voor stapje leer je je angsten loslaten en te leven met de realiteit zoals die is, met alle onzekerheid van dien. Dat is het spirituele element. Het is een soort vergeestelijking tegenover een soort grijpen naar houvast.”*

Dat wat u beweegt en gaande houdt laat zich niet vangen in traditionele leerstellingen. In het interview in Volzin van januari 26 januari 2007 zegt u: *“Mijn overgave is niet aan een persoonlijke God, maar wel aan iets wat ik Goddelijk zou kunnen noemen. Boeddhisten raken via meditatie en geestelijke training bekend met een spirituele werkelijkheid voorbij de angst. Ze leren loslaten. Met uiteindelijk ‘verlichting’ als lonkend perspectief, wat christenen ‘God ontmoeten’ noemen. Ik denk dat alle spirituele tradities manieren zijn om die geestelijke staat te bereiken waarin het geluk ligt. Er zijn altijd mensen geweest die onder afgrijselijke omstandigheden toch echt gelukkig waren. Dat fascineert me. De ervaring van geluk kan kennelijk los staan van de omstandigheden. Voor onze maatschappij, die volgens mij van verslaving aan elkaar hangt, zie ik zo’n spiritueel ontwaken wel als oplossing. Niet dat we ons massaal moeten bekeren tot een kerk, maar we moeten gaan inzien dat er voorbij onze*

angsten iets is dat angstvrij is, dat er een perspectief is dat totaal anders is, als we onze schijnzekerheden leren loslaten.” Ik ben er van overtuigd dat uw aandacht voor spiritualiteit in de lijn ligt van waaruit actieve religieuzen leven en werken.

Uw visie op de zorg raakt aan de bewogenheid waarmee actieve religieuzen zich hebben ingezet en zich nog steeds inzetten in de zorg en van waar uit zij de ontwikkelingen in de zorg kritisch volgen. Wat u in uw interview hierover zegt is hen uit het hart gegrepen. Graag citeer ik u hier: *“Waar het in onze geprotocoliseerde zorgtrajecten aan ontbreekt, is rust, aandacht en liefde, en inzicht in de noodzaak van verdieping en spirituele groei als antwoord op de dwingende aard van verslaving. Dat wordt weggehoond. Onze zorg kan veel lichter, liefdevoller, zachter, menselijker. Alleen dan kun je iemand tot overgave verleiden. Hulp is echt mogelijk en daarmee eigenlijk een maatschappelijke plicht: de schouders er onder en samen voorbij de angst.”*

Op grond van uw ervaringen bent u doende om uw werk voor verslaafden structureel te onderbouwen op een wijze waardoor mensen die hulp zoeken in hun verslaving zich gesteund weten en het gevoel hebben dat er eindelijk gebeurt waarom ze vragen; dat ze zich begrepen voelen en met liefde, zorg, aandacht en spiritualiteit begeleid worden op hun weg uit de verslaving.

Uw pionierswerk ten behoeve van de mens die op uw weg kwam en de wijze waarop u zich inzet voor een groep, die in maatschappelijk isolement en geestelijke nood verkeert spoort met de bewogenheid van veel religieuzen en andere bezielde en geëngageerde mensen. Daarom kent de Konferentie Nederlandse Religieuzen u de Religieuzenprijs toe. Ik wens u toe dat uw pionierswerk erkenning vindt, maar meer nog dat uw pionierswerk voor mensen die uw hulp zoeken een weg is om angstvrij te worden en die innerlijke staat te bereiken waarin het geluk voor hen oplicht.

Graag en van harte overhandig ik u met een oprechte gelukwens het bronzen beeld en de cheque die tezamen de Religieuzenprijs uitmaken.

Tjeu Timmermans o. carm.
Voorzitter KNR

Amsterdam, 17 oktober 2007